

I. 547. 271

Kaz. Swajak.

KUPALLE

*Fantazija — misteryjum,
snawanaja na biełaruskaj
mitolohii.*

Wilnia 1930⁴ h.

Wydańnie „Biełaruskaj Krynicy”.
Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny ũ Wilni.

Wileńskie Starostwo Grodzkie

Exemplarz obowiązkowy

Nakład.....

1

Exempl.

300

Data.....

28/12

19

31

r.

Kaz. Swajak.

KUPALLE

*Fantazija — misteryjum,
snawanaja na biełaruskaj
mitolohii.*

Wilnia 1930 h.
Wydańnie „Biełaruskaj Krynicy”.

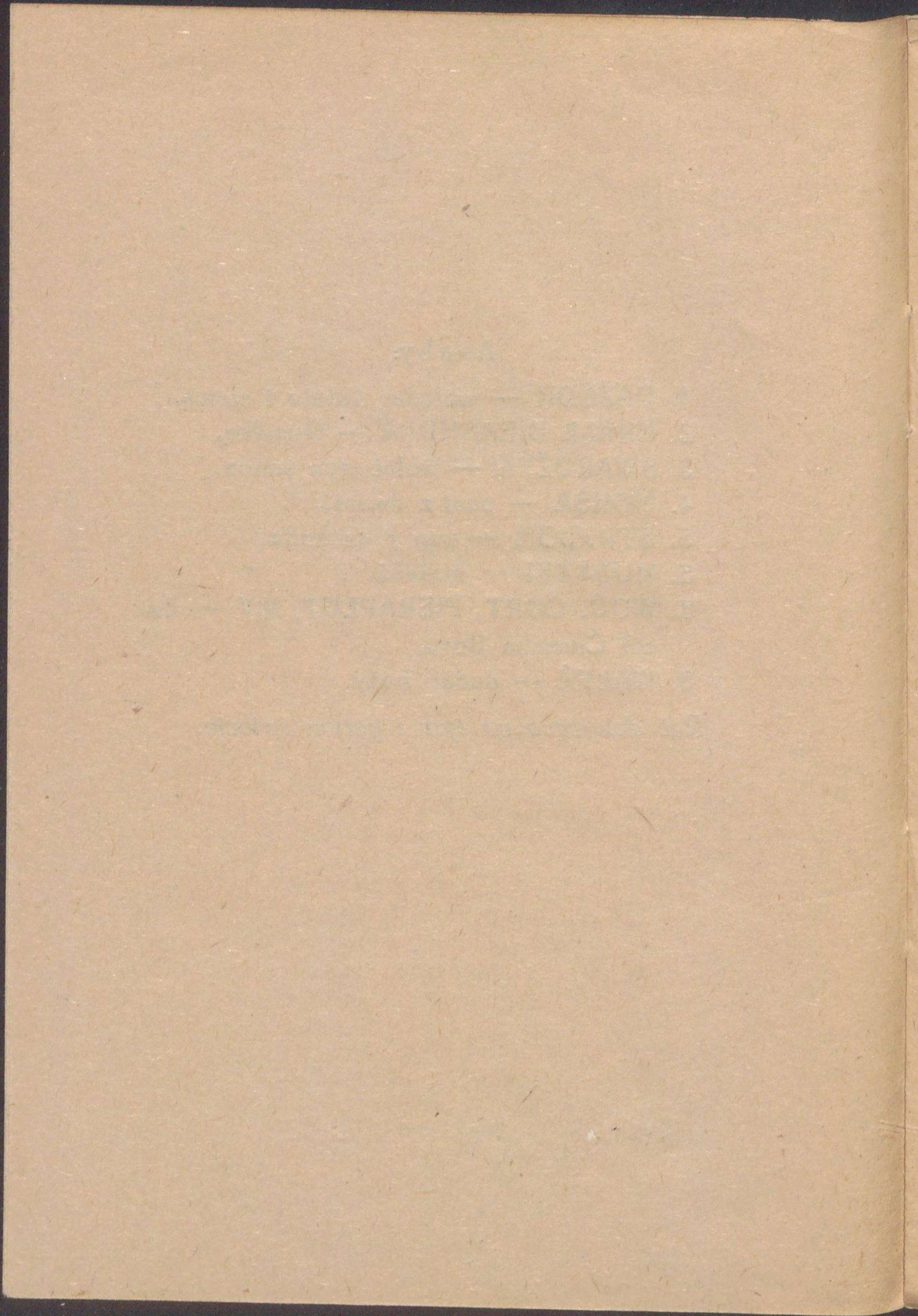

- T. 547. 2/41

Asoby:

1. DAŽBOH — waładar świetu i sonca.
2. KRALA BIERAHINIA — Rusałka.
3. SWAROŽYK — wołat, syn sonca.
4. MOKŠA — pani z dwara.
5. STRYBOH — pan z uschodu.
6. RUSAŁKI — moładź.
7. WOŮ, ČORT, PIERAPŁUT, IŁY — duchi Čornaha Boru.
8. WAŁYŃ — dudar boży.

Reč dziejecca na tym i hetym świecie.

DZIEJA I.

Duchi Čornaha Boru pry ahnišcy.

(Woŭ, čort, pierapłut, iły, Swarożyk)

Žjawa 1.

Chor — Z ludzkich hrachoŭ my strawu zawarym,
Kab Dažboh sam rasplutać nia moh
I waru atrutaj wužačaj zaprawim
I dla jeży atrutu niawiernym pastawim:
Chaj żywie, chaj panuje Stryboh.

Woŭ — Pašukać treba ziella blahoŭha
Na ŭzhorny ŭskryleńnia.

Čort — Dušy treba nia ziella: jej z pakory
[wiasiella,
A z wiasiella trywohi treba dać da spamohi,
Pašla zhinie u wiečnaj hłušy.

Pierapłut — Usiaho tut patrošku:
Jadu z hadziny krošku,
Znič — trawy damiašajem,
Jaščuroŭ — žab nadawim:
Na usich, chto żywie, pahłumleńnie.

Chor — Hłuča — cicha naŭkoła,
Bor nia zdradzić tajnicy,
Što my ŭ hetaj ciamnicy
Nahatujem.

- Ily — Hutar lesu šalestam niasiecca:
Peūna wiesicca heny astrožny,
Što biazkonca pa turmach taūčecca.
- Čort — Abo toj, što za wolu addaūsia,
Kab dziarli z jaho treciuju skuru,
Nakaniec u piatli skałychaūsia...
- Woū — Cha, cha, cha! I niamocnaha muru
Čalom, brat, nie razwališ — nadarma!
A Swaroha swabody iskryca,
Choć haryć, praūda, tak świetazarna,
Ludzi kažuć, što ledź — hdzie mihcicca.
- Pierapłut — Tak błaħoje my sušym i warym,
Dać dušam nienawiści, trywoh:
My dla strawy im budniej pastawim,
Kab Dažboh sam rasplutać nia moh.
- Chor — Hłucha-cicha naukoła,
Bor nia zdradzić tajnicy,
Što my ū hetaj ciamnicy
Nahatujem.

Žjawa 2.

- Swarožyk (*uchapiüşy baławiešku z ahniom*)
Hatujcie, hatujciel! Kažu ja wam śmieła,
Što wašu patrawu sažrecie wy sami!
Skažu jašče bolš: ja patrapiū umieła
Abyści ūžo Stryboha — i stolki iskrycaū
Światoha ahniu raspalić na ziamlicy,
Što pyšnym pažaram zrumienicca cela.
Ja Kralu Rusałku dałami — lasami
Niasu na prywolle. (*Niknie*).
- Chor — Jon Kralu Rusałku
Niasie na prywolle lasami — dałami.

W o ũ — Ci čuli, bratočkil Na ũschod wy zir-
[nicie;

Stryboh ũžo pačuũ tam jaho pierachwałku,
Ahniom dyša z hniewu, skryhoča zubami,
Wun iskrami sypić.

Č o r t — Chutčej kot z sabakam,
Zabyũšy niazhody na wieki združycca,
Jak Krala swabodna kališ abručycca
Z Swarožykam hordym, Wałynia adzinakam.

I l y — Tabie niemahčyma dabicca da świetu:
Adkrytaje-ž nieba tužliwamu ćwietu.

Č o r t — Zahinie świet, zahinie wola!

W o ũ — Nam... bo sumniliš...

P i e r a p ł u t — Dabrom apiliš,

A złom syciliš —

Až Boh daždaũsia:

Duch čortam staũsia!

Č o r t (*raskidajučy woħnišča*) —

Dušam treba nia ziella, im z pakory wia-
[siella,

A z wiasiella trywohi dać treba,

Kab ledź-što addychnuli, jznoũ u ił pa-
[tanuli,

A nia dać im ni chleba, ni nieba.

C h o r — A z wiasiella trywohi —

Och, śmiaćiesia bohi —

A nia dać im ni chleba, ni nieba.

DZIEJA II.

Bierah raki. Bierahinia čakaje Swarožyka.

Žjawa 1.

Bierahinia — Pryjdzí, o moj miły! Tak sum-
[na čakaju

Twajho ja źjaŭleńnia. Ahniom ja pałaju
Tajomnaj lubowi. Pryjdzí, o moj miły!
Wun, zorka na niebie užo zaświcała,
I chmarki spraŭlajuć apošnija huli,
I kwietki-lalejki daŭno užo pasnuli:
Pryjdzí, o moj miły! Bo sercam ja čuju,
Jak pani hatowić nam biadu niemałuju.

(Swarožyk źjaŭlajecca)

Moj luby, moj miły! Tak sumna čakaju
Twajho ja źjaŭleńnia —

Swarožyk — Ahniom ja pałaju...

O, dumki biazsonnaj majej, ty bahinia,
Žurba nieadhadna, Duša — twajo imia,
Taboj ja żywu, da Ciabie uzdychaju,
Ad žurby niaznanaj ja miejsca nia maju,
Moj duch hdzieś paniossia ũ fantazji krai-
[nie,

Tam Krali šukaje, ad žalaści hinie.

Abaje razam — Uspływi miesiac jasny
Nad ziamielkaj harotnaj,
Daj światło žurbie našaj
Da żyćcia nieachwotnaj.

Uśmiachnisia ziamielka
U cichim zadumieñni,
Daj nam ščasćie spaznaci
U luboŭnym natchnieñni.
(Swarožyk uskłada je jej wianočak)

Ž j a w a 2.

Mokša — Niastydny wašy wočy,
Mužyčy wašy sercy...
Ja vyhaniu praročy
Tvoj duch, Swaroh! —
Nia budzieš užo mieci
Ni Krali ni adzieży —
Proč mnie z dwara, ladača!
(Da Krali) — Ciabie-ž ja u Rubieży
Strybohu pasyłaju
I žonkaj naznačaju —
Malisia tam harača!

Swarožyk i Krala — (kłaniajucca ŭ nohi):
Jaśniejšaja pani, ciabie molim ščyra,
Kab nas nia hubiła, nadziei nia brała:
Tabie my służyli, tabie spahadali,
Nia daj nam błaħomu na łasku upyra;
Stryboham błaħoje zusillo spanawała,
Nia daj nam zahinuć, kab na wiek prakli-
[nali!

Mokša — Mizernyja niamrawy,
Proč ad mianie idzicie!

Bierahinia — O pani, budź łaskawa!
Swaroh moj luby... sława
Dažbohu... ach puścicie!

Mokša — Astańsia!.. Proč, Swaroža!

Bierahinia — Ja z im aź da mahiły.

Swarožyk — Tak pomni, o pani, i ty mocny
[Boža,
Swar. - Bierahinia — I ty mocny Boža, što
[świetam kiruješ!
Swarožyk — Ciabie pomścić, pani, siakiera
[waroža —

A pomstu maju ty zapozna pačuješ...

(*Adchodzić z pahrozaj*)

Žjawa 3.

Stryboh — Mnie hordamu carawu synu
Pakorna ludzkaja afiara...

Ciabie ja, dziaučo, nie paku, niu,
Dar Mokšy prymaju... Dla cara
Ŭsio wolna twaryci — rabici...

Mokša — Tabie afiaruju dziaučynu,
Niawinnaść jaje paświačaju,
Za toje dabro, za skacinu,
Što ja ad ciabie daŭno maju.

(*adchodzić*).

Žjawa 4.

Bierahinia — Nia śmieje ty mianie, moj pa-
[nočku,

Na moment chacia začapici,
Bo ja ũžo ũ šluboŭnym wianočku
Z Swaroham kłałasia pražyci...

Stryboh — Što čuju?! Šče raz wiedać choču —
Ty śmieješ praciŭnaj mnie byci!

Bierah. — Lublu ja Swaroha daŭnieńka,
Z twajho pažadannia rahoču!

Stryboh — Taboj waładzieci-sudzici!

(*Čuwać brom i piarun. Hołas Swaroha za scenaj*).

Žjawa 5.

Swarożyk (za scenaj):

O miłaja, ciabie ja nie zabudu
I wyruču ad złybiady, zlej doli, —
Bo tak lublu, što zmahu ūsiu abłudu
Piakielnaha byćcia... I dam tabie ja wolu.
(Chawajecca za kamień z strelbaj).

Bierahinia — O panie moj, damoŭ puści
[mianie ty,

Bo miły moj daŭno mianie čakaje,
Puści mianie! Ciabie ja nienawidžu
I ūsio bahactwa, što ty mnie pasuliš.

Stryboh — Dziaŭčo! Majej ty budzieš, jak usie
[pradmiety

Majho bahactwa. Chaj ūzdychaje
Tvoj miły. Durnieńkaja, ja widžu,
Twaja hałoŭka... (Skidaje jej wianočak).

Bier. — Ty mianie zahubiš!

Stryboh — Tak! — ješli nie palubiš...

Bierah. — Ciabie ja tolki nienawidzieć zdolna!

Stryboh — A moj prykaz... Im budź dawolna.

(Chapaje jaje za kasu. Razdajecca streł. Stryboh padaje. Bierahinia ūciakaje i traplaje ū abojmy Swarożyka).

DZIEJA III.

*Bierah raki. Wałyń z liraj. Noč. Dažboh pa-
hladaje łaskawa z chmaraŭ na ziamielku. Hula-
juć rusałki.*

Žjawa 1.

C h o r — Dziewańki-lubańki,
Malinowy hubańki,
U zieleni kupajucca,
U krasačkach hajdajucca.

1 rusałka — Chłopčykaŭ čakali,
Wočki pramywali,
Kosy uplatali,
Sukni pajasali.

2 rusałka — U zialonaj dubrawie,
Na miakkaj murawie,
Lubku kałychali,
Kosku rasplatali

C h o r — I na rečnaj fali
Rusałki hulali,
Maładych manili,
Na śmierć kazytali.

Žjawa 2.

Hołas Bierahini — O luby moj, iznoŭ z ta-
[boj żywu ja,
Razam z Swarożykam — Z taboj nikoli los
[užo nas nie padzielić,

C h o r a m z r u s a ľ k a m i — My razam znoŭ
[pracujem i harujem
I worah nař dzialić nas nie pařmieje.

B i e r a h i n i a — Jak wodnajlalejcy ũ ćarocie,
Na řwiecie tak tuřna sirocie,
Niawolnicaj kořny pichaje,
Bo biednieńka siły nia maje.
řyroki na ũźlot mach sakoli,
Jak lohka rusaľcy na woli:
Stryboh nie asilić nikoli,
A Mokřa skarana u poli.

C h o r — Zarnica nam pyřna blisnuľa,
Rusaľka swabodu paćuľa,
Ad radařci oddych spyniľa,
Dařboh spahadaje nam miľa.

S w a r o ř y k — Ad mnohu let z niadoli bied
Tajkom minawali my trony,
Byŭ heta ćas, kali ũsie nas
Na řciah nahaniali ćyrwony.
Stryboh upaŭ, kali-by ũstaŭ,
Urad svoj padzielić miř nami,
A my pawiek — niama kalek —
Nia budziem niadoli synami.
Idzie na řwiet rusalny ćwiet
Da pracy swabodnaj na woli,
Idzie haroj nař prapar toj:
„Krywawy na ćystym poli.“

C h o r — Minie niawola i aureola
Nam řwiecić ũ řyćci na woli,
Ustań z spaćynu, biary dziaŭćynu
Hulaci u ćystym poli.

Žjawa 3.

Duchi Čornaha Boru — Žalnuju my pieś-
[niu zawodzim,

Naš špieŭ ad žurby i hłumleńnia —
Bo my bieznadziejnaść znachodzim,
Hdzie ruń, hdzie rasćwietu natchnieńnie.
My duchi upadku ũ niawoli,
Zor boży nia nam sudzić treba,
A tym, chto umieje pawoli
Dajści aź rusalnaha nieba.
Pakuta pa tym, što sumniliś,
Choć možna było datrywaci —
Nikoli na žal nie zdabyliś
I možam my tolki psawaci.
Zastrašyć kaho u darozie,
Kab mety nia moh jon dabicca,
My sieli na bytu parozie,
Ni złom, ni dabrom nam sycicca.
Miž boru staroha źwiarami
Kazaŭ nam Dažboh miejsca miei,ci,
Dzialicca pakuty ślazami,
Aź wiera paŭstanie na świecie.

Chor — Wialij sławaj Dažboža, —
Zor naš blesk Twój trywoža
U im čytajem tajnicu prabytu —
Dzień sławy!
Paŭstawańnie ũsieświetu —
Wiaśnie radaść, žar letu —
Twajej łaskaj usio addychaje —
Dzień sławy!
I ludzkaja ziamlica —
Świetawida imhlica —

Twajej tworčaści tchnieńnie pačuje —
Dzień sławy!

*(Pajaŭlajucca chłopczy i dziaŭčaty. Dałučajuc-
ca da choru).*

Świet ludzki i rusalny —
Ledź jašče paznawalny—
Nowy ślach dla isnieńnia adkryje —
Dzień sławy.

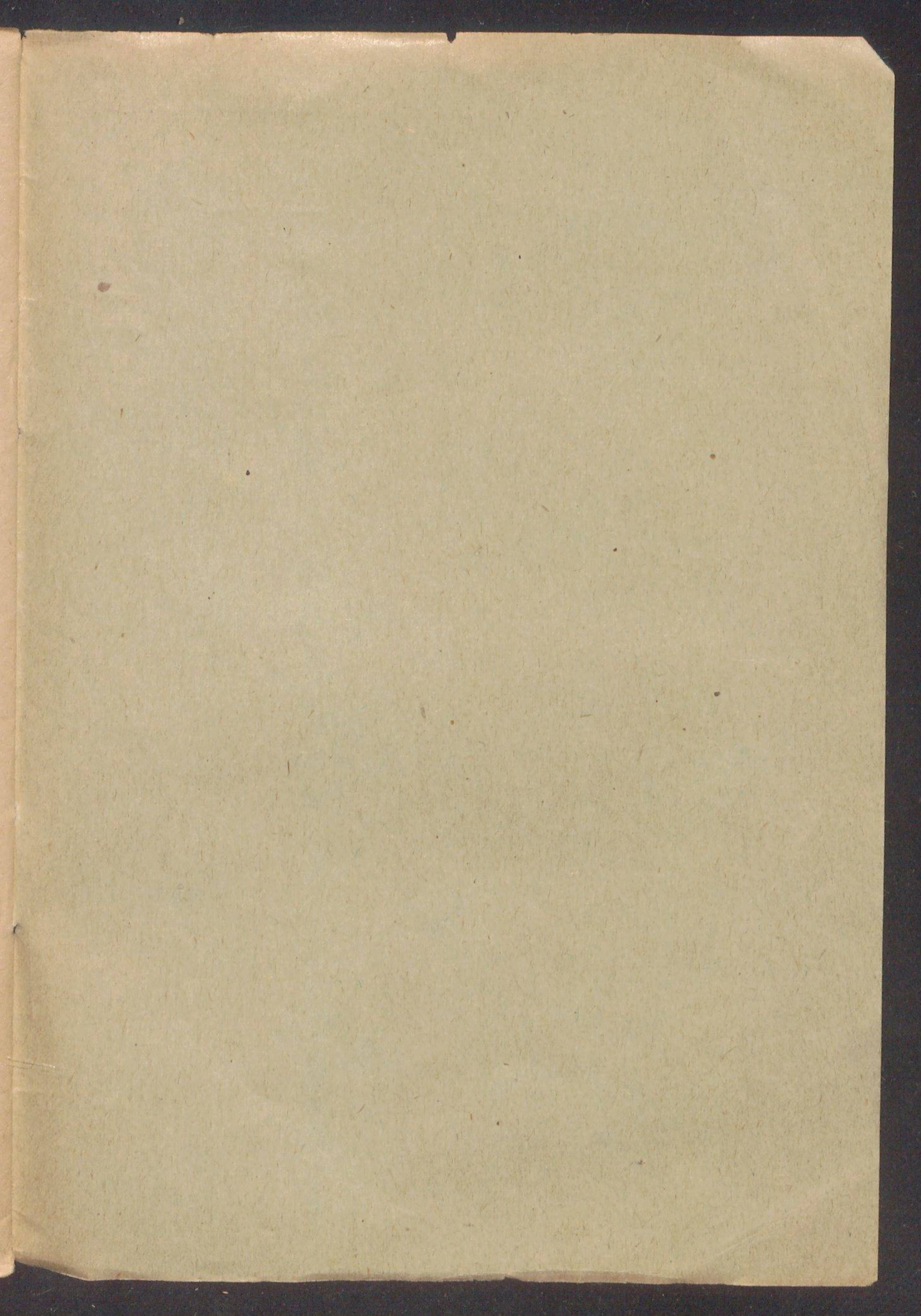
(Hulnia taŭo i hetaha świetu).

Kaniec.

Zaświr, 13.X.1922 h.

6396 / 37

639

13. CZER 1931